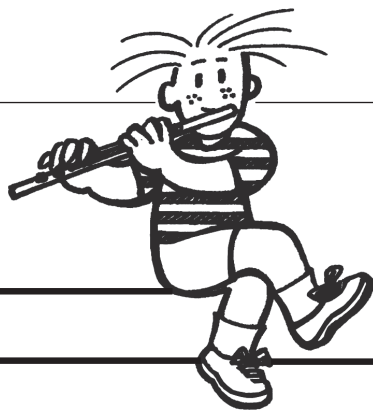

ÀNGELS ARNAUS
EULÀLIA ANTONÉS

LLENGUATGE MUSICAL

blaula

DINSIC
Publicacions Musicals

LLENGUATGE MUSICAL 1

Disseny coberta i il·lustracions: SIMBIOSI Serveis Integrals de Comunicació
Maquetació: DINSIC GRÀFIC

1a edició: setembre 93

8a reimpressió: juliol 2015

© Eulàlia Antonés i Grau i Àngels Arnaus i Puerto

Coediten: DINSIC Publicacions Musicals, S.L. - Santa Anna 10 E 3 - 08002 Barcelona
Díaula - Ballester, 45 - 08023 Barcelona

Imprès a: Service Point
Pau Casals, 161-163
08820 El Prat de Llobregat (Barcelona)

Dipòsit Legal: B-28.116-2003

ISBN: 978-84-96753-78-5

ISMN: 979-0-69210-935-8

Distribueix : DINSIC Publicacions Musicals, S.L.
Santa Anna, 10 E 3 - 08002 Barcelona
tel. 93 3180605 - fax 93 4120501
<http://www.dinsic.es>
<http://www.dinsic.com>
e-mail: dinsic@dinsic.com

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, compresa la reprografia i el tractament informàtic, així com la distribució d'exemplars mitjançant lloguer i préstec, resten rigurosament prohibides sense l'autorització expressa de l'editor o entitat delegada, i estaran sotmeses a les sancions establertes per la llei.

Llibre homologat pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya segons resolució publicada al DOG 1841 del 3.1.94

ALS PROFESSORS

La intenció fonamental que ens ha animat a escriure aquests textos ha estat la de donar a l'ensenyament musical un rigor tècnic dins d'un ambient lúdic, creant hàbits i revaloritzant aspectes humanístics i vivencials, i alhora adquirint criteris per aprendre a apreciar i entendre millor la música.

Voldríem que el fet d'ensenyar música signifiqués obrir, canalitzar, donar pautes perquè l'aprenentatge resultés eficaç, significatiu i satisfactori.

Pensem que l'experiència musical ha de ser una experiència feliç, estimulante i provocadora de necessitat de perfeccionament.

Busquem una formació àmplia, rica i culta que a poc a poc vagi desenvolupant en l'alumne un personatge creador i transmissor d'art i bellesa.

El llenguatge musical, per la seva complexitat, amaga un conjunt de coneixements i de tècniques a assolir i a incorporar que podrem arribar a entendre mitjançant una comprensió intel·ligent, sensitiva i compromesa del pensament musical.

IMPROVISACIÓ

Aquest capítol ha d'estimular l'expansió, la imaginació i la creativitat, al temps que ens donarà el nivell d'assimilació de cada treball proposat. Cal que el professor tingui cura de la varietat i el matís en cada conversa musical.

Improvisació melòdica	Improvisació lliure. Construcció de frases suspensives i conclusives. Combinació lliure dels diferents sons estudiats.
Improvisació rítmica	Improvisació lliure amb o sense concreció d'un nombre determinat de pulsacions. Invenció de frases de 4 o 8 pulsacions utilitzant diferents fórmules rítmiques establertes.

COMPOSICIÓ

Creació de petits fragments musicals amb tots els elements coneguts. És molt important que els alumnes sàpiguin cantar les seves pròpies composicions.

EDUCACIÓ DE LA VEU

La veu, com a primer element interpretatiu que el nen pot utilitzar, ha de ser cuidada en tot moment. Tindrem cura de la posició, la respiració i l'articulació individual, buscant un so nítid equilibrat i musical en el conjunt del grup classe.

CANT CORAL

La proposta de fer servir la cançó com a material de lectura ens obre la possibilitat de realitzar un treball sobre un repertori que culmini amb la interpretació memoritzada i amb text de cada cançó.

AUDICIÓ

L'audició ens permetrà conèixer les obres fonamentals de la literatura musical. Com a element de descoberta pràctica del llenguatge, en farem ús en la lectura, en els dictats i en l'anàlisi.

La presentació visual dels instruments no està tractada en profunditat en aquest llibre, ja que creiem que ha de partir d'una didàctica aliena al text que el nen té a les mans, a través dels mateixos instruments dels alumnes de la classe, mitjançant audicions dels professors del centre amb explicacions de les característiques de cada instrument, pòsters, fotografies, jocs, etc.

Tenint en compte la complexitat que implica tota obra musical, caldrà presentar-ne únicament els aspectes ja treballats i els objectius proposats, prescindint dels elements tímbrics, analítics, formals, etc. que el nen encara no coneix.

LECTURA MUSICAL

L'alumne a d'aconseguir una autonomia lectora que li permeti llegir el màxim a primera vista.

Procés metodològic

- Lectura rítmica.
- Lectura rítmica amb el nom de les notes.
- Afinació.
- Anàlisi.
- Interpretació de memòria.

El material sonor preparat per practicar la lectura musical és fruit de la selecció del repertori coral popular català i d'arreu del món i de fragments d'obres de la literatura musical (veure índex).

MEMÒRIA

Desenvolupada des de l'anàlisi, com a suport intel·ligent per a la interpretació. La seva pràctica ha de resultar quotidiana.

TRANSPORT

Representa una agilitat de relació intervàlica interna que, partint d'un repertori de cançons tradicionals que el nen ja sap de memòria, ens donarà pas posteriorment a la tonalitat. No pretenem que d'aquestes cançons se'n faci una lectura musical, sinó un exercici de transport a partir de diferents sons, sense el nom de les notes. La grafia és més petita i el text més gran, ja que tan sols aquest últim va destinat al nen.

Memòria i transport.

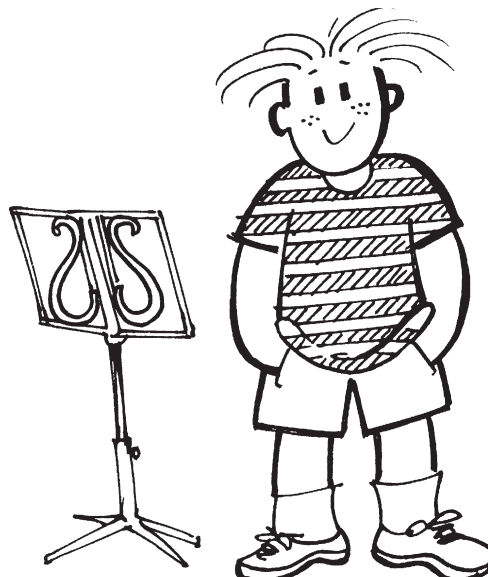

L'ESPAI DE JOC

Pretén desvetllar la curiositat, l'entreteniment intel·ligent i la participació individual i en grup.

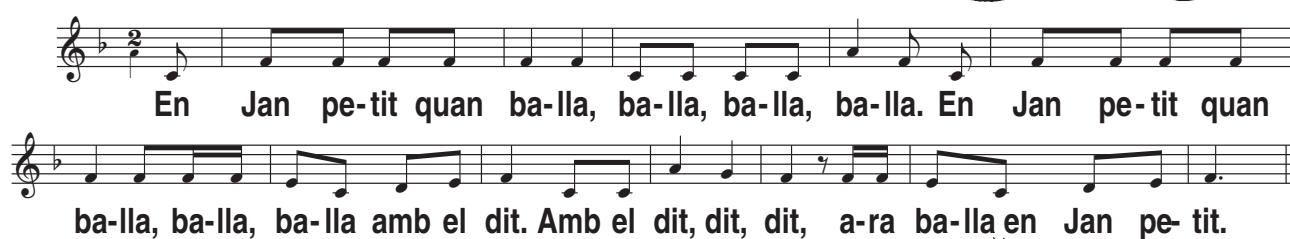
Indicacions per al professor:

Només ens resta desitjar-vos que aquest treball que us proposem sigui una eina útil per a la vostra tasca en el marc de l'educació musical.

M **T**

En Jan petit

Canta aquesta cançó.

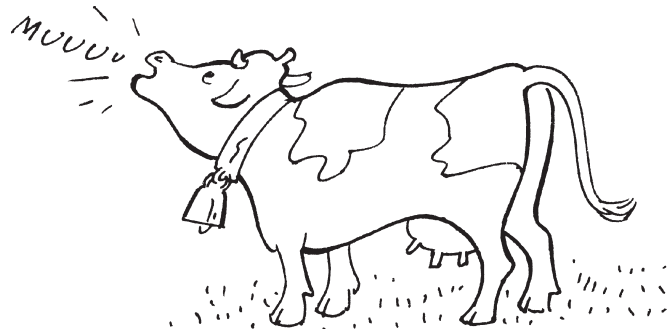
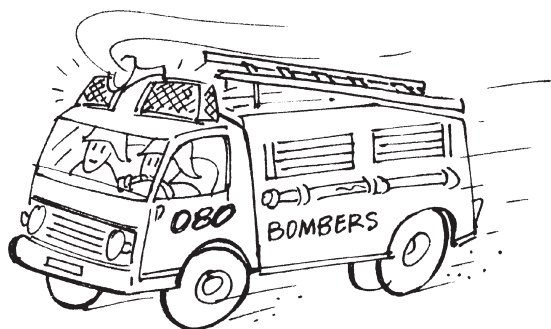
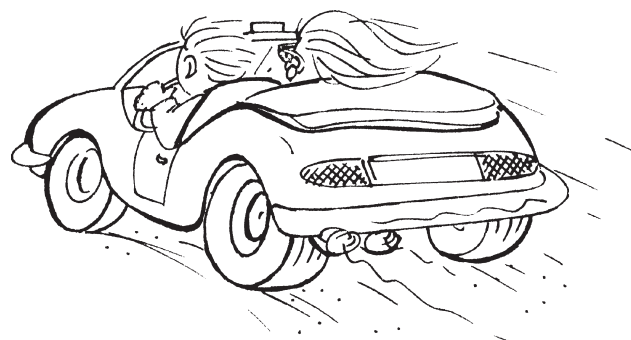
Ara feu-ho amb la síl·laba «la».

El professor dóna un nou so de partida.

Qui de vosaltres la pot continuar?

M de memòria

T transport

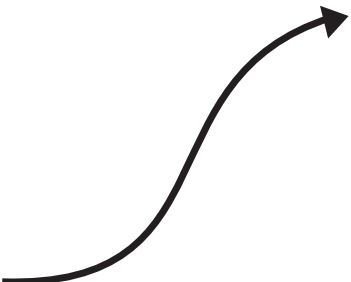
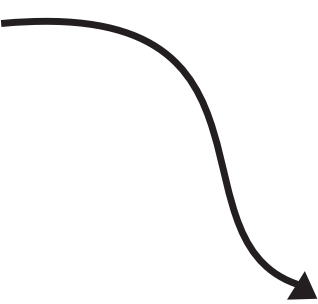
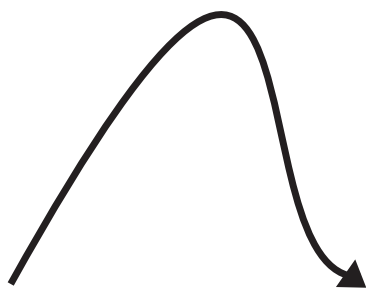
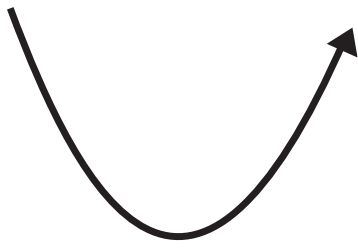
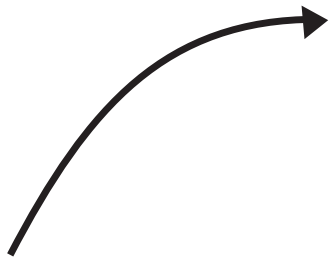
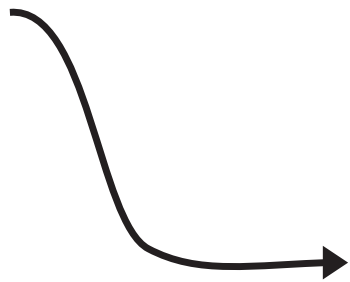
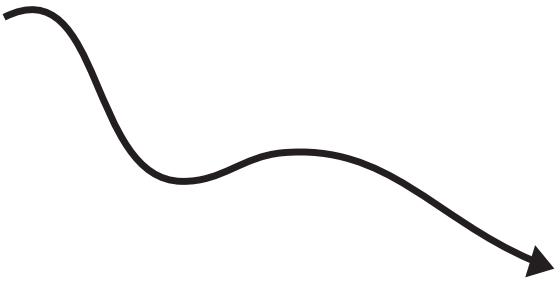
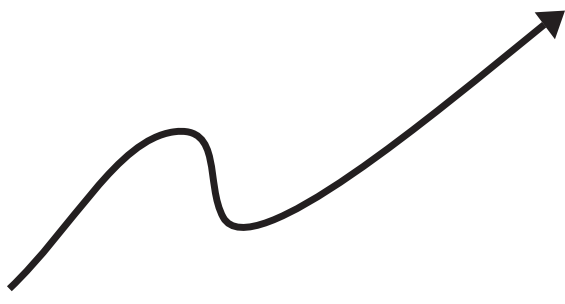
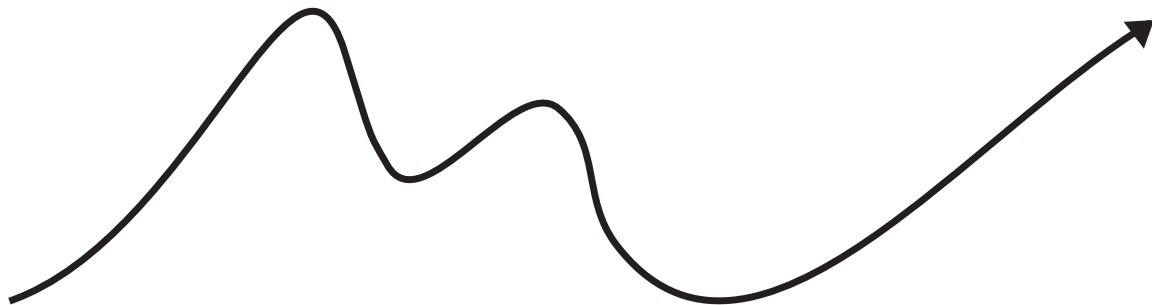

Imiteu aquests sons amb la veu.

Reconeixement del so de les sirenes i imitació amb el gest de la mà.

Reprodueix el so d'aquestes sirenes amb la veu acompanyant-la amb el gest de la mà.

1 	2 	3
4 	5 	6
7 	8 	
9 		
<div></div>		

Inventa'n de noves.

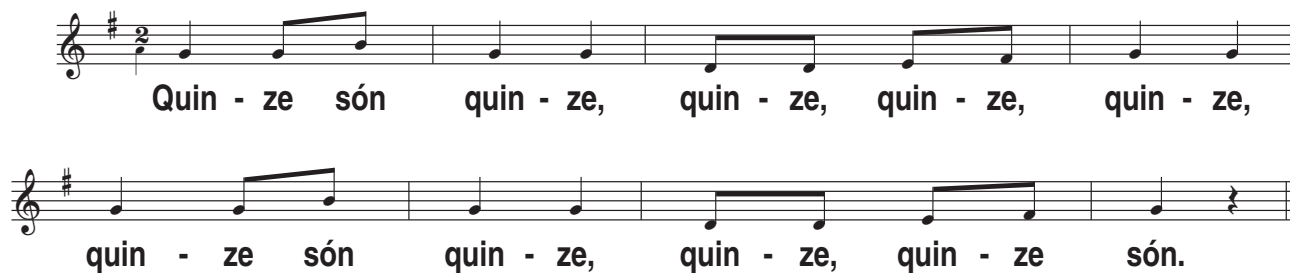
PULSACIÓ

| | | | | | | | | | |

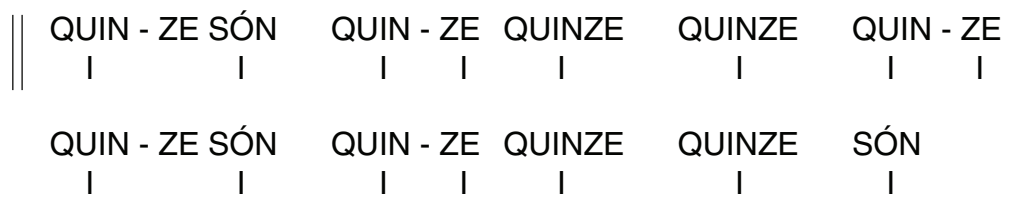
M

T

Quinze són quinze

Canta aquesta cançó tot picant de mans.

Ara pica-la amb dos dits de la mà dreta sobre la mà esquerra. Aquest ritme intern que té tota la música s'anomena:

PULSACIÓ

Quantes pulsacions té aquesta cançó?

IMPROVISACIÓ RÍTMICA. *Tot portant la pulsació, dialoga amb el professor.*

Utilitzeu ritmes expressius en les vostres preguntes.

Presentació sensorial de la fórmula

IMPROVISACIÓ MELÒDICA. *Busca un final a les diferents melodies proposades pel professor, amb la síl·laba "la".*

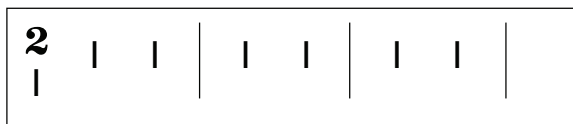

BINARI - TERNARI

Les pulsacions es poden agrupar

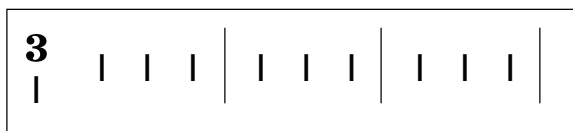
de **2** en **2**: COMPÀS BINARI,

I =

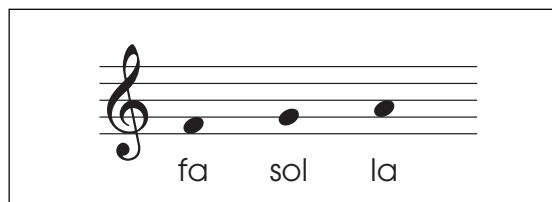

de **3** en **3**: COMPÀS TERNARI.

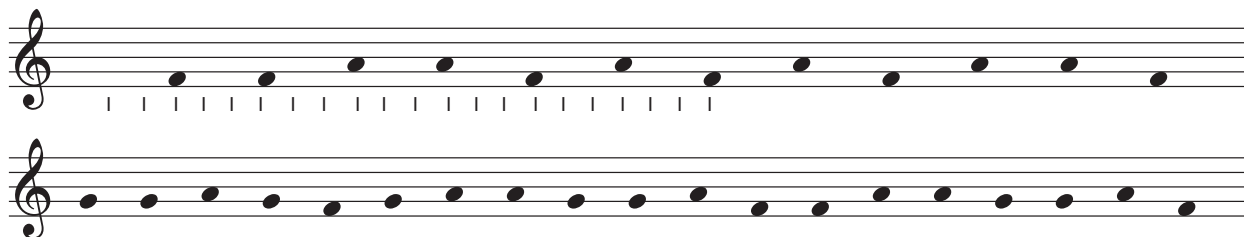
I =

Dramatitza diferents gestos relacionats amb el compàs binari i el ternari: picar, botar, remar...

LECTURA DE NOTES

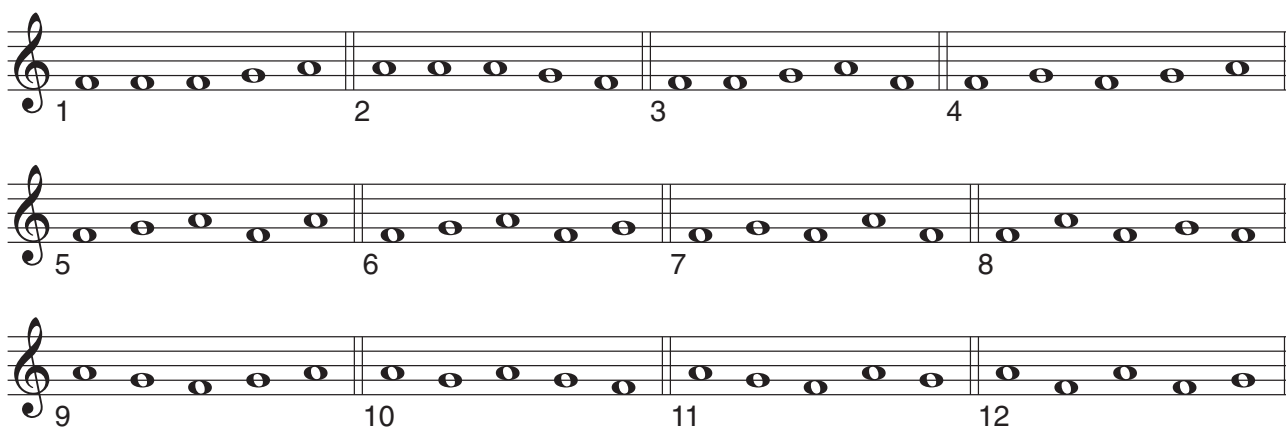

Piquem la pulsació tot llegint el nom de les notes

 Tocar ritmes determinats entre nota i nota. Ex: fa sol ...

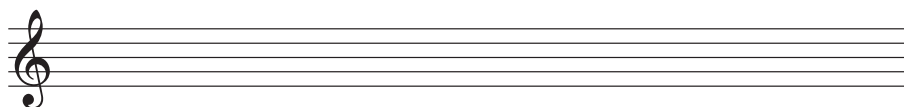
AFINACIÓ Imitació i reconeixement amb les notes fa, sol i la.

Canta aquests petits fragments melòdics individualment.

Mira la pàgina 16. Quina relació hi trobes?

Inventa i canta
altres combinacions.

IMPROVISACIÓ MELÒDICA Tot portant la pulsació, dialoga amb el professor utilitzant un màxim d'expressivitat i contrast molt lliure.

IMPROVISACIÓ RÍTMICA Pregunta - resposta utilitzant la fórmula amb fragments de 4 pulsacions.

INTENSITAT

p = piano

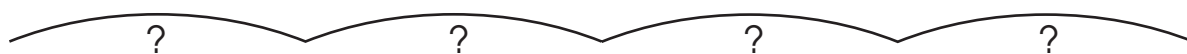
mf = mig fort

f = fort

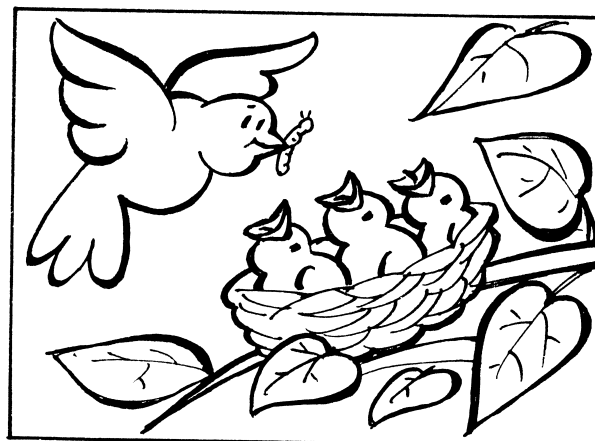
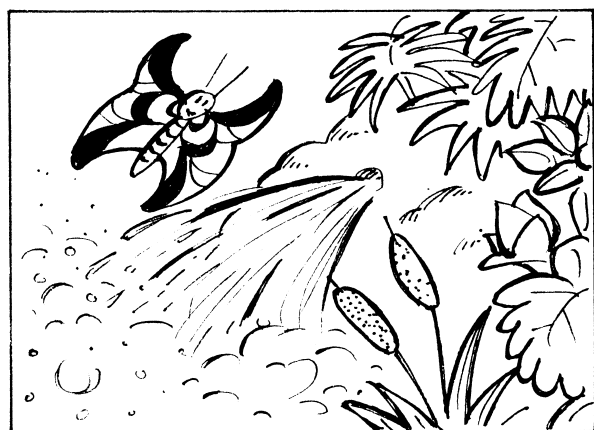
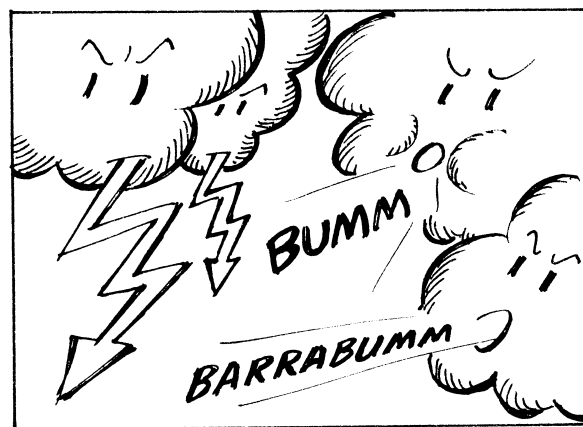
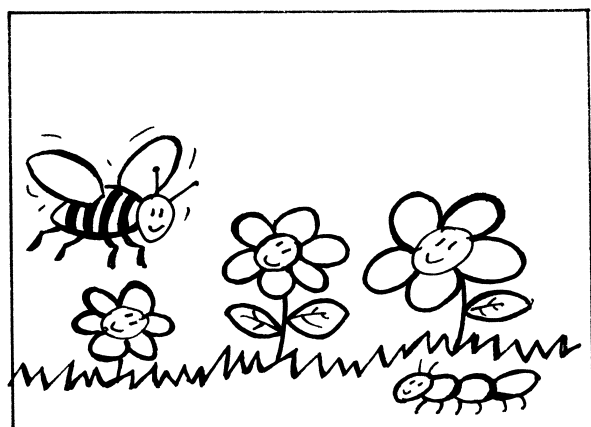
LES QUATRE ESTACIONS. La primavera, 1r fragment

VIVALDI

Tema A. Arribada de la primavera

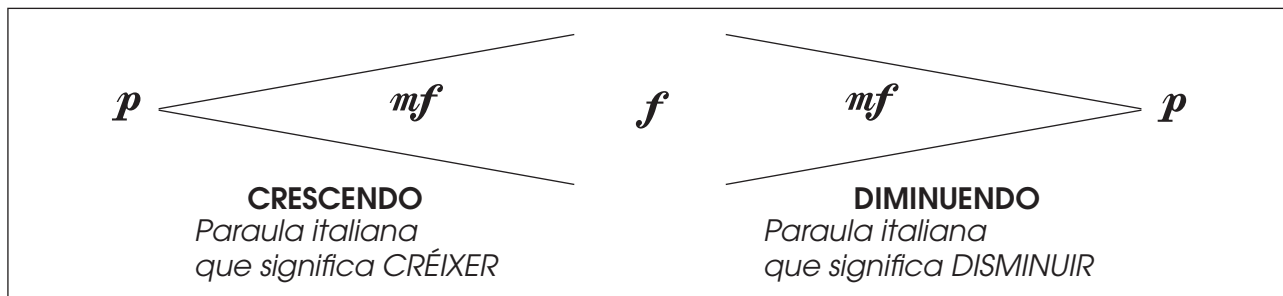

Indica la dinàmica de cada una d'aquestes frases musicals amb *f* o *p*.

Aquestes són les idees que el compositor ens suggereix musicalment.
Escolta aquest fragment i descobreix l'ordre en què apareixen.
Quin és l'instrument solista ?

REGULADORS

Qui l'ha amagat?

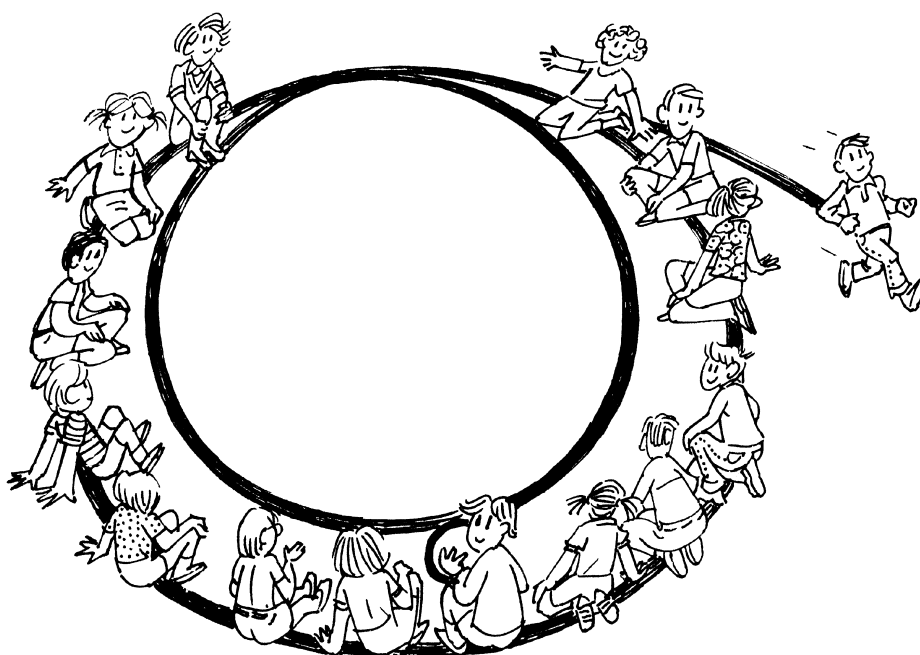
Situats en rotllana, un nen surt de la classe mentre un altre s'amaga un objecte. En tornar a entrar, haurà de descobrir qui el té orientant-se per la intensitat en què cantareu aquesta cançó.

Si està lluny, canteu **p**. Si està a prop, canteu **f**.

M **T**

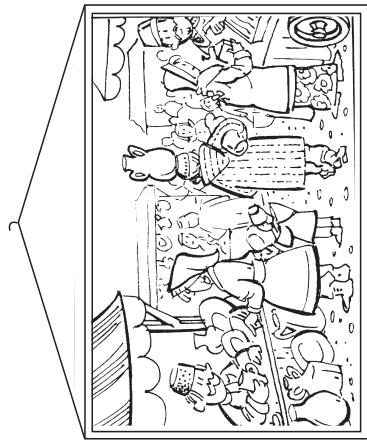
Roda, roda molinet

pop.catalana

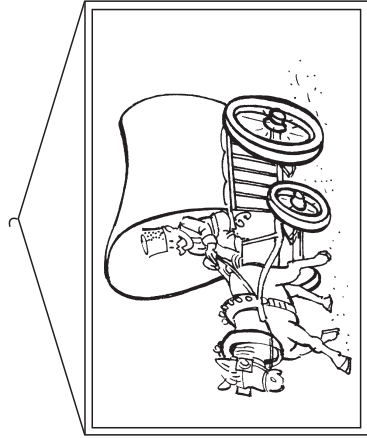

QUADRES D'UNA EXPOSICIÓ

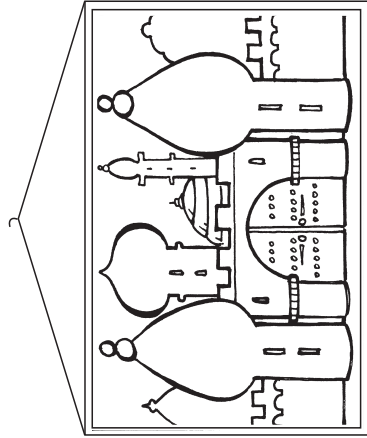
MUSSORGSKY - RAVEL

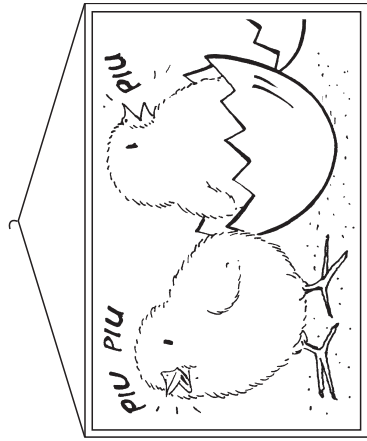
MERCAT

BYDLO

PORTA DE KIEW

POLLETS

Escota aquests 4 fragments de l'obra.
Sabries reconèixe'ls?
Numera'ls en la casella.

Fem ara l'audició d'un nou quadre: SAMUEL GOLDENBERG I SCHMUYLE.

EL RIC I EL POBRE

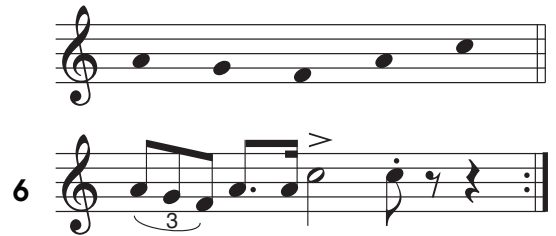
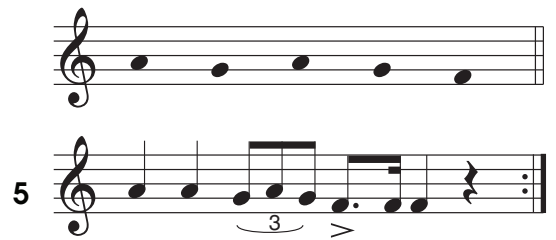
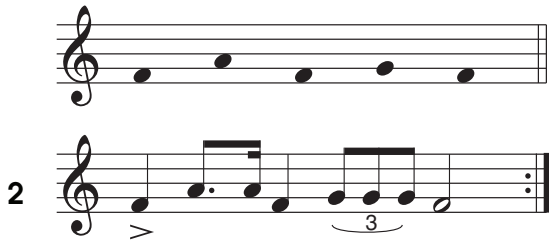
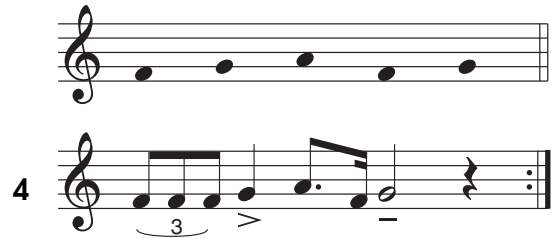
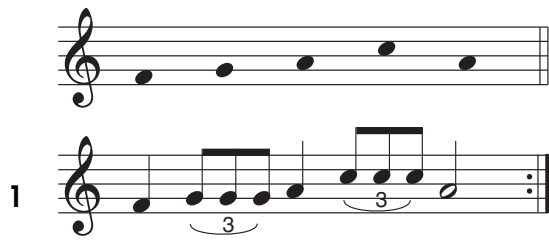
	TEMA A	TEMA B
Família instrument- tal		Instrument
Agut o Greu		Agut o Greu
Lent o Ràpid		Lent o Ràpid

Dibuixa el personatge
que has escoltat primer.

Ara dibuixa
el segon.

Presentats els temes A i B,
descobreix amb quina d'aquestes
idees continua aquest quadre.

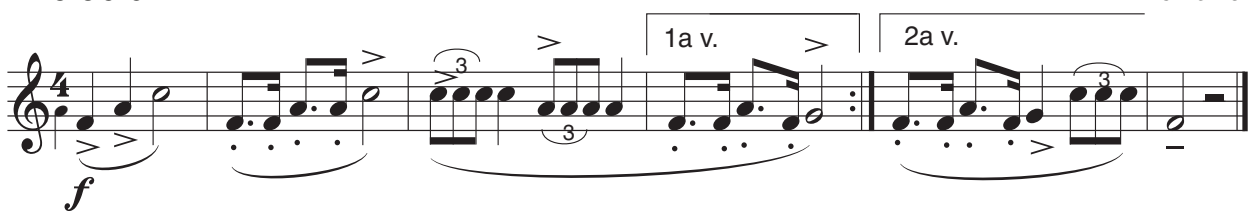
A	B	A i B

LECTURA MUSICAL

11 Melodia

Martenot

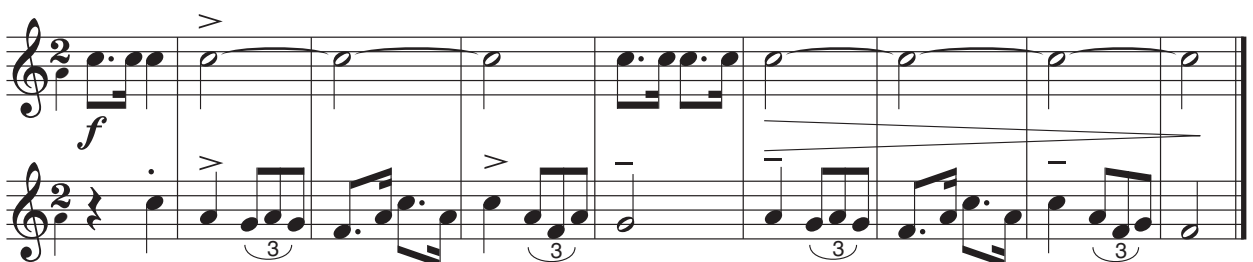

Després de cantar aquesta cançó, escriu-ne l'estructura:

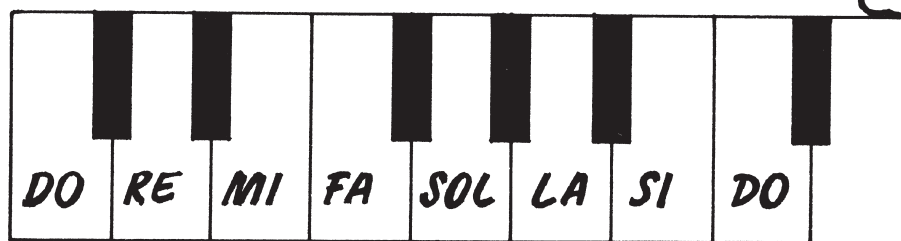
☐ ☐ ☐ ☐

12 Melodia

Martenot

DIÀLEG D'INSTRUMENTS

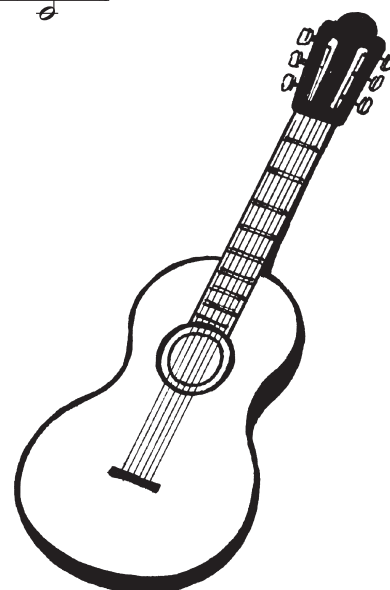
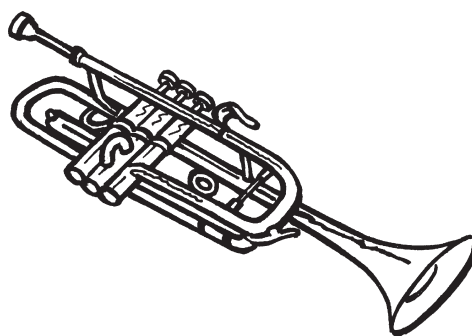
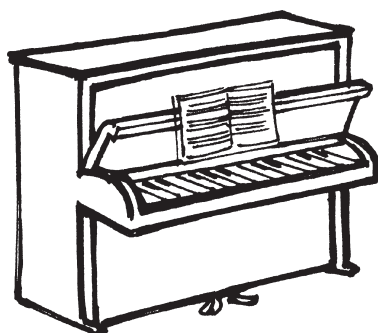

Interpreteu, 2 o 3 de vosaltres, aquests fragments al piano.
Ho podeu fer també amb els vostres instruments.

1

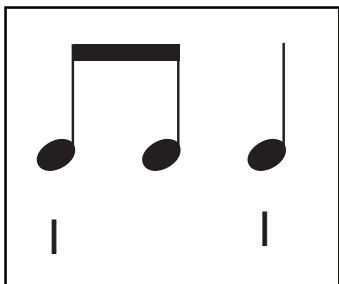
2

3

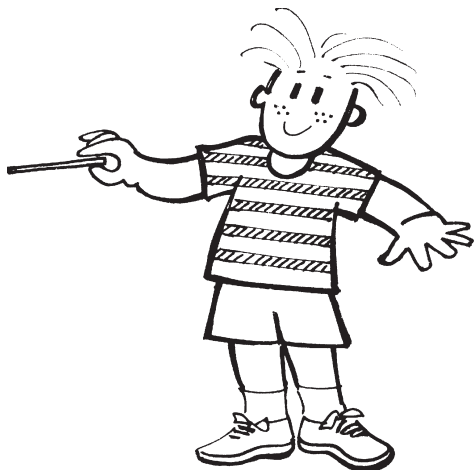
Quins d'aquests instruments poden tocar
dues notes a la vegada? ENCERCLA'LS.

CORXERES

LECTURA RÍTMICA

2

3

4

Fes aquesta lectura tot portant el compàs com si fossis un director.

4

3

4

LECTURA MUSICAL

17 Melodia

Martenot

18 Melodia

Martenot

IMPROVISACIÓ MELÒDICA

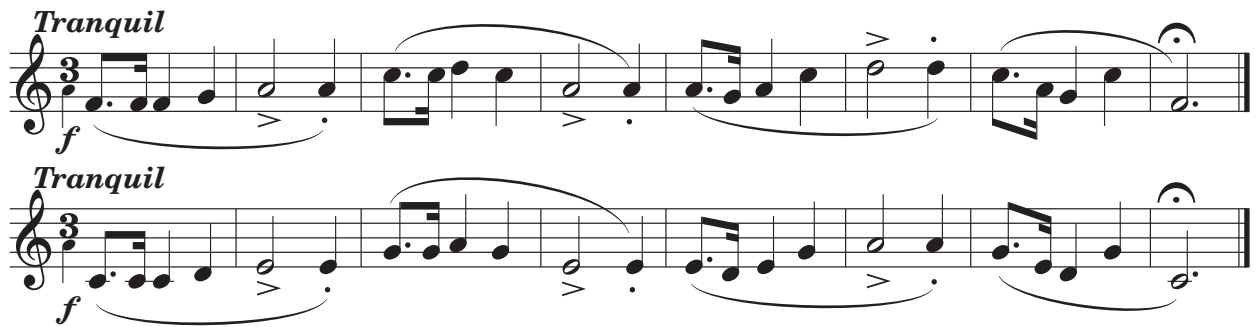
Improvisa frases melòdiques amb "la", fent que la frase faci la sensació de continuïtat.

L'anomenarem

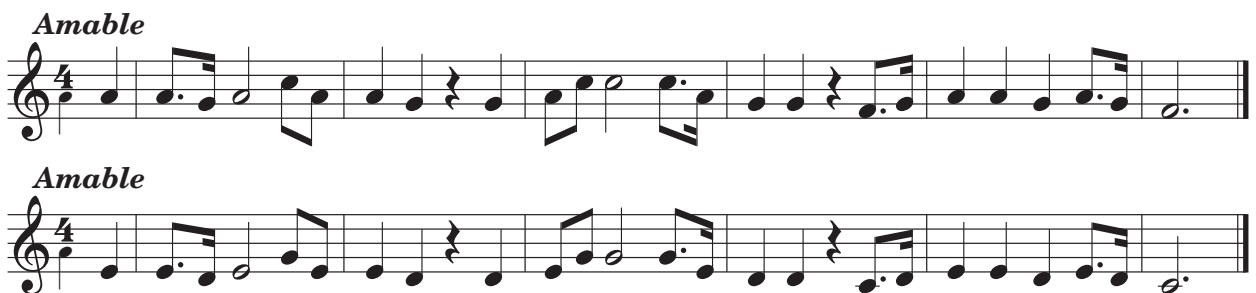
Frase suspensiva

LECTURA MUSICAL

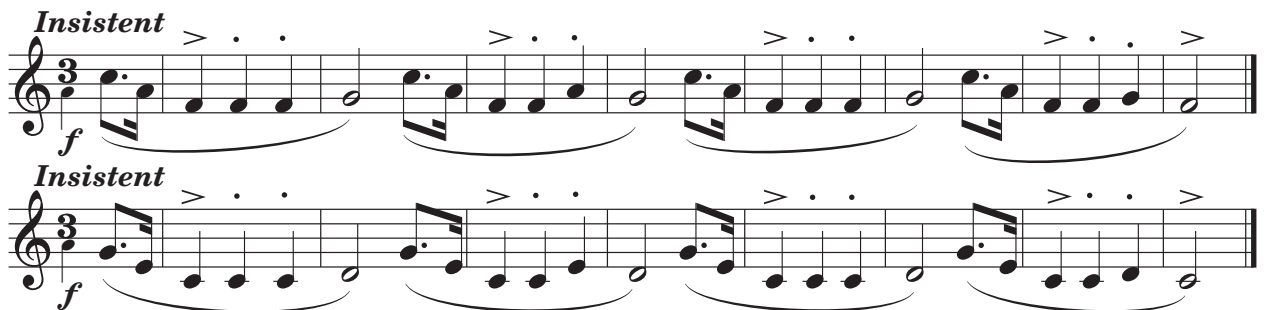
32

33

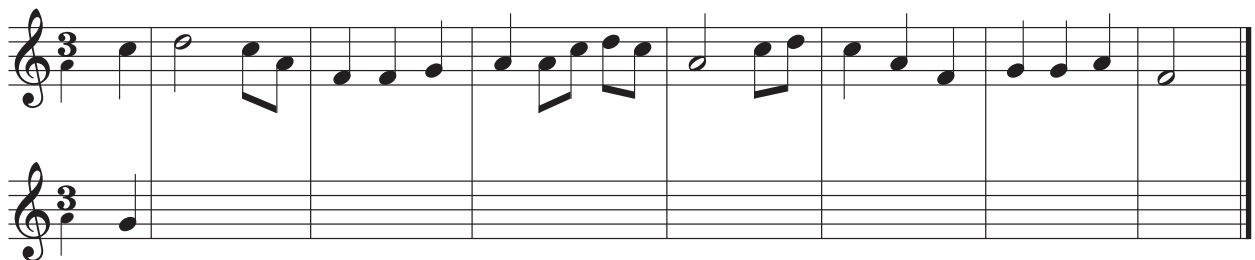

34

Torna la la pàg. 31 (lectura núm. 9) i observa les diferències.

Melodia

Escriu novament aquesta cançó començant amb la nota "sol".

LECTURA RÍTMICA

Toqueu aquests ritmes amb els vostres instruments, primer a una veu i després en forma de cànon.

*Toqueu aquest ex. rítmic amb 3 grups d'instruments.
Un quart grup segueix la lectura simultània.*

M T

Margarideta

pop. catalana

Mar - ga - ri - de - ta lle - va't de - ma - tí, dei - xa de fer ma - ti -
na-da. Mar-ga-ri - de-ta lle-va't de-ma - tí, de se - guit vés-te a ves - tir.

The image shows three musical staves. The top staff contains a sequence of eight eighth notes ascending from G4 to E5. Below it, on the left, is a staff labeled 'ARPEGI' showing a single chord (G4, B4, D5) with a box around it. On the right is a staff labeled 'ACORD' showing the same chord (G4, B4, D5) without a box.

LECTURA RÍTMICA

Canteu a 3 veus aquests ritmes sobre les notes "do", "mi" i "sol".
Un grup segueix la lectura simultània.

This system contains three staves labeled 'sol', 'mi', and 'do'. Each staff has six measures of music. The notes are G4, B4, and D5. The rhythms include eighth notes, quarter notes, and eighth-note triplets, often with accents or slurs. The exercises are designed to be performed simultaneously by three groups.

This system continues the rhythmic exercises for 'sol', 'mi', and 'do' with another six measures. It introduces more complex rhythmic patterns, including sixteenth-note triplets and various rests, maintaining the same three-part structure.

Kodály

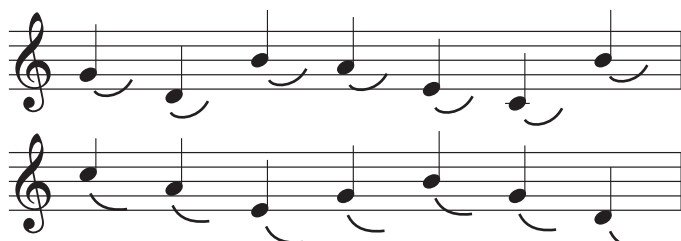
This block shows a musical score for a piece by Kodály, marked with a piano (*p*) dynamic. It features two staves. The top staff has a melody of eighth notes, while the bottom staff has a more complex accompaniment with many beamed eighth notes and rests. The piece is in a key with one flat (F major or D minor).

L'INTERVAL DE SEGONA

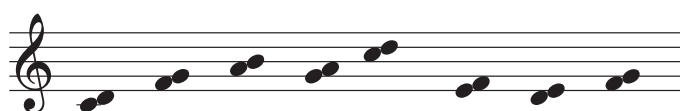
Després de memoritzar aquesta ordenació, cantar sons alterns de l'escala. Els nens respondran amb la 2a asc. o desc. corresponent.

Escriu les 2es asc. o desc. després de cada nota

Continua l'exercici en sentit descendent.

Escolta sèries d'interval·ls harmònics de 2a i escriu la paraula que el seu so t'hagi suggerit.

Les 2es harmòniques s'escriuen així.

LECTURA MUSICAL

71 Noi o gall

cànon pop. anglès
Adapt. T. Giménez

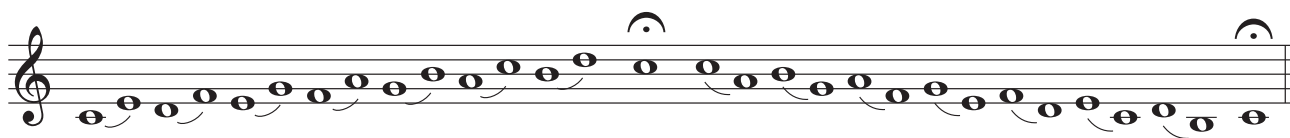

72 Quan se'n va l'oreneta

M. Bachinger

L'INTERVAL DE TERCERA

 Després de memoritzar aquesta ordenació, cantar sons alterns de l'escala. Els nens respondran amb la 3a asc. o desc. corresponent.

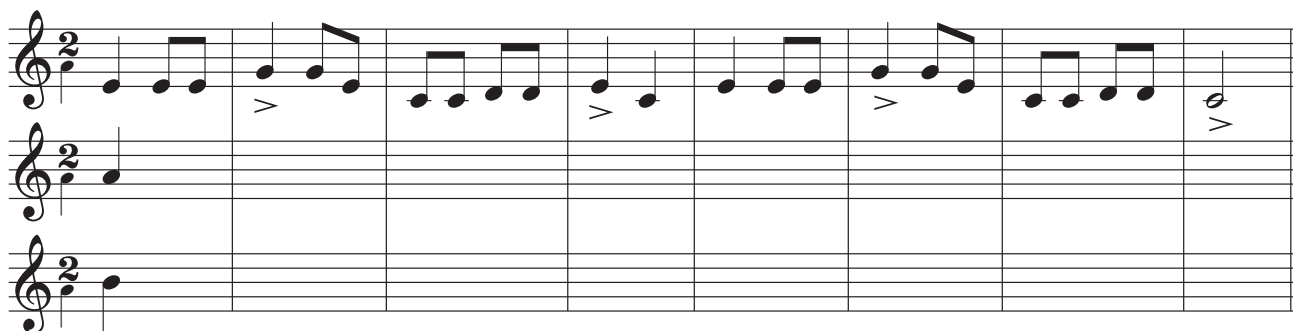
*Escriu les 3es asc. o desc.
després de cada nota.*

PROGRESSIONS

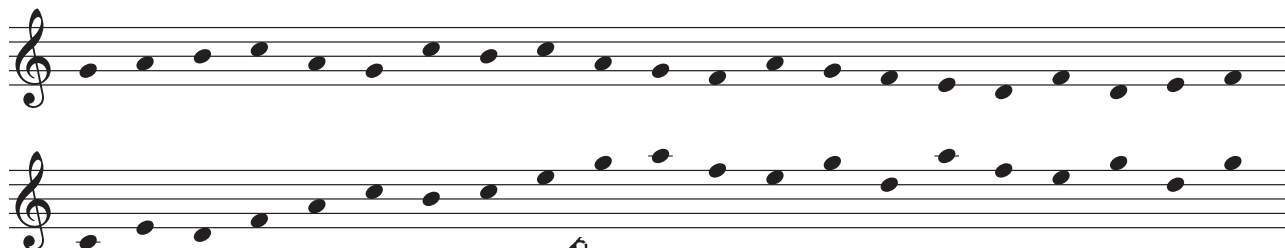
Segueix cantant aquestes progressions fins que arribis a trobar el repòs en la nota

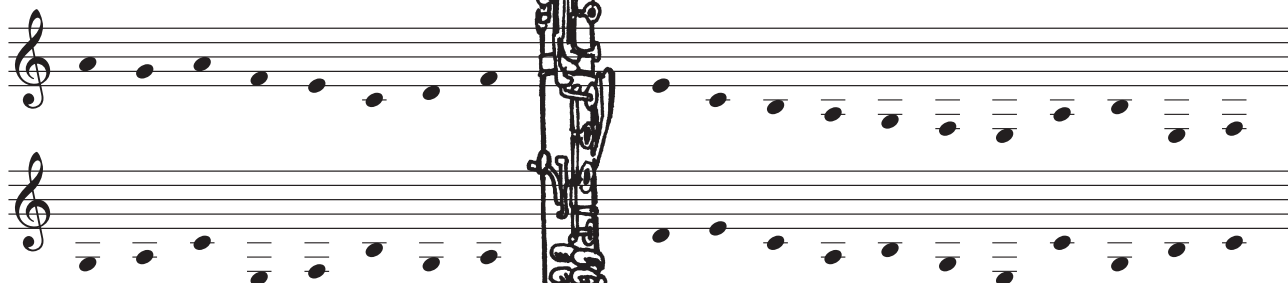
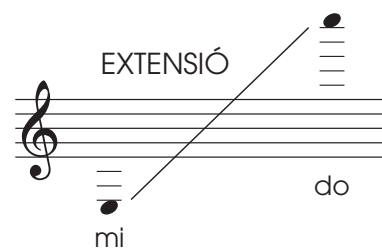
Transport escrit.

VENT FUSTA

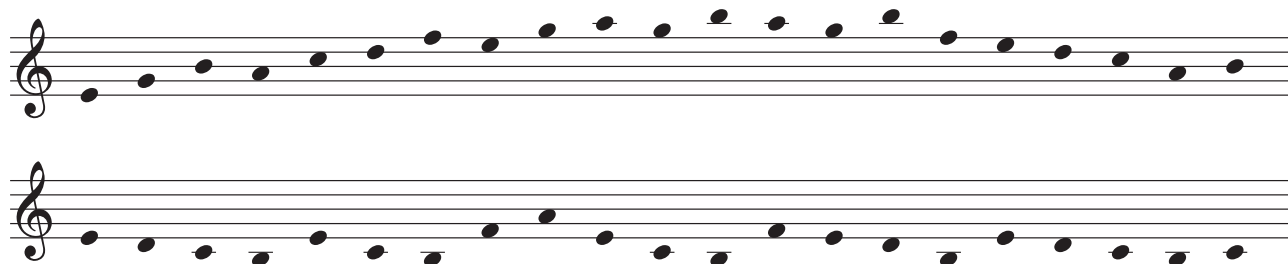
FLAUTA

CLARINET

OBOÈ

ÍNDIX

CANÇONS POPULARS CATALANES

M T	En Jan petit	p. 8
M T	Quinze son quinze	p. 11
M T	Ploreu, ploreu ninetes	p. 17
	Cançó del picapedrer	p. 20
	Tres triques, tres troques	p. 20
	Ja plou i plourà	p. 20
	Els reis arriben	p. 25
M T	Roda, roda molinet	p. 27
M T	La masovera	p. 34
	Un, dos, ra	p. 41
	Roda la bola	p. 41
	Salta miralta	p. 41
	Ball manetes	p. 41
M T	Margarideta	p. 50
	Els quatre sabaters	p. 54
	El pobre alegre	p. 55
	Les nines d'Arenys	p. 57
	Ara vénen festes	p. 58
	La pastoreta	p. 58
	Ball rodó, jo el ballaria	p. 58
	La filla de l'espigari	p. 65
M T	Olles, olles de vi blanc	p. 66
	Galop de cortesia	p. 71

L'AUDICIÓ EN EL LLENGUATGE

El nen i els sortilegis	Ravel	p. 10
Dansa noruega núm. 2	Grieg	p. 15
Simfonia de la sorpresa. Minuet.	Haydn	p. 15
Rondó - toccata op. 60 núm. 4	Kabalewsky	p. 23
Les quatre estacions. La primavera.	Vivaldi	p. 26
Quadres d'una exposició	Mussorgsky - Ravel	p. 29
Simfonia núm. 6 Pastoral. 3r temps	Beethoven	p. 32
El trencanous	Txaikovsky	p. 35
El carnaval dels animals. El cucut	Saint-Saëns	p. 45
Concert per a flauta i orquestra. Op. 155	Vivaldi	p. 51
Petruixka	Stravinski	p. 59
Simfonia núm. 100 Militar	Haydn	p. 61
Escocesa	Beethoven	p. 62
Melodia	Haydn	p. 62
Les noces de Fígaro	Mozart	p. 64
El carnaval dels animals. L'ase	Saint-Saëns	p. 67
Simfonia del nou món	Dvorak	p. 73
Simfonia núm. 6 Pastoral. 2n temps	Beethoven	p.75
Sonatina	Latour	p.76
Dansa alemanya	Mozart	p.76
Simfonia de les joguines	L. Mozart	p. 77
Rigodons	Purcell	p. 79
Hänsel i Gretel	Humperdinck	p. 81
El carnaval dels animals. El cigne	Saint-Saëns	p. 85
El carnaval dels animals. L'elefant	Saint-Saëns	p. 85
El trencanous. Dansa dels mirlitons	Txaikovsky	p. 87
L'aprenent de bruixot	Dukas	p. 87
Concert per a trompeta	Haydn	p. 89
Quadres d'una exposició. Bydlo	Mussorgsky	p. 89
Cançons i danses	Mompou	p. 90
Masurka. Chôro	Villa-Lobos	p. 90